

Traženje slobodnog mjesta za strukovnu naobrazbu: najbolji način za traženje?

Razjasniti cilj strukovne naobrazbe

Prije nego što kreneš na traženje slobodnog mjesta za naukovanje, trebao bi ti tvoj cilj obrazovanja biti jasan. Drugim riječima: ti znaš da posjeduješ neophodne sposobnosti za izabranu profesiju! To je važno i dozvoljava ti ciljevito traženje konkretnog zanimanja, a ne neplansko prihvaćanje onoga koje ti prvo padne u ruke.

Nabavljanje adresa

Sada možeš ustanoviti koja poduzeća sljedećeg ljeta nude slobodna mjesta za tvoje željeno zanimanje. Pri tome ti na raspolaganju stoje razne mogućnosti i pomoćna sredstva:

- ▶ U Savjetovalištu za profesionalnu orijentaciju¹ pronaći ćeš popis poduzeća koja imaju pravo na obrazovanje učenika u željenom zanimanju.
- ▶ U internetu možeš dobiti popis slobodnih mjesta za naukovanje.²
- ▶ U dnevnom tisku i besplatnom oglasniku ili na stranicama interneta od firmi pronaći ćeš oglase slobodnih mjesta za strukovnu naobrazbu
- ▶ Veliki broj učenika i učenika dobije mjesto za naukovanje preko poznanika ili rodbine. Koristi postojeće veze.

Uspostavljanje kontakta

Sada posjeduješ potrebne adrese. Raspitaj se u poduzećima da li je mjesto za naukovanje zaista i slobodno. Za taj prvi kontakt upotrijebi telefon ili otiđi osobno. Pri pozitivnom odgovoru sam/a upitaj kako da se prijaviš. Način prijave može od poduzeća do poduzeća biti različit. Neka poduzeća žele pismeni zahtjev, drugo te možda želi odmah osobno upoznati. U svakom slučaju je važno da se prijaviš na onaj način na koji to poduzeće zahtjeva.

Prijavljanje

Poduzeće će u svakom slučaju ranije ili kasnije zahtjevati pismeni zahtjev i slanje osobne dokumentacije. Postoje jasna pravila kako takav jedan dosije mora izgledati i što u njemu mora stajati.

¹ Svaki kanton ima najmanje po jedno Savjetovalište za profesionalnu orijentaciju. Adrese ćeš dobiti u školi, u općini ili pod sljedećom adresom:
Deutsch: www.adressen.sdbb.ch   Français: www.adresses.csfo.ch   Italiano: www.indirizzi.csfo.ch

Savjetovalište za profesionalnu orijentaciju je još poznatije pod specijalnim imenom ili pod skraćenicom:
u njemačkom govornom području Švicarske   BIZ, Laufbahnzentrum
u francuskom govornom području Švicarske   OP, SOPFA, OFPC, COS, OROSP, CIO, OCOSP
u talijanskom govornom području Švicarske   orientamento, UOSP

² Slobodne mjeste za strukovnu naobrazbu
u njemačkom govornom području Švicarske   www.berufsberatung.ch/Lehrstellen
u francuskom govornom području Švicarske   www.orientation.ch/formation
u talijanskom govornom području Švicarske   orientamento.ch > scelta professionale > Borsa nazionale dei posti di tirocinio

U školi ili na savjetovanje za izbor profesije možeš pitat, kako mora izgledati dosije za natjecaj, i gdje možeš takođe da dobiješ pomoć, ako nemožeš sam da se snađeš.

Takođe u internetu možeš da nađeš dokumente kako se piše natjecaj.³ Bitno je da pokažeš tvoj dosije jednoj kompetetnoj osobi prije nego ga šilješ, jer mora biti potpun, prikladan za profesiju i firmu i da bude bez greške.

I još jedan savjet: prijavi se, uvijek kada je to moguće, istovremeno na nekoliko mjesta. Time povećavaš tvoju šansu za dobijanje mjesta za naukovanje.

Zadržati pregled situacije

Dobro je da pri traženju dotičnog mjesta za naukovanje vodiš kontrolu svih tvojih prijava. Najbolje je da za tu priliku napraviš popis na koji ćeš pribilježiti datum tvoje prijave, postojeći datum do kojeg ćeš dobiti odgovor na tvoj zahtjev. Na taj način ćeš uvijek znati što je obavljeno, od koga još očekuješ odgovor i kada se smiješ obratiti da bi dobio/dobila odgovor.

Obavljanje ispita i razgovora

Sve veći broj poduzeća i udruženja obavlja testove sposobnosti. Raspitaj se kako to izgleda u tvom željenom zanimanju i što se u njemu zahtjeva.

Ako uđeš u uži krug kandidata, majstor ili majstorica te žele osobno upoznati. Pripremi se za taj razgovor. Razmisli o mogućim pitanjima i odgovorima. Ako si nesiguran/nesigurna, porazgovaraj s nekim o tome. Važnu ulogu pri tom razgovoru igra osobni utisak koji ostaviš. Zbog toga se dobro prodaj! Budi zainteresiran/a i motiviran/a!

Svladati negativan odgovor

U velikom broju zanimanja je situacija oko mjesta za naukovanje teška. Zbog toga moraš na tvoje zahtjeve očekivati i negativne odgovore. Ni u kom slučaju ne gubi zbog toga nadu. Nastavi i dalje tražiti mjesto za naukovanje. Raspitaj se o razlozima negativnog odgovora. Možda možeš u tvojim sljedećim zahtjevima nešto poboljšati i time povećati šansu za uspjeh.

Ostani prilagodljiv/a

Ne drži se jednog jedinog zanimanja kao "pijan plota". Možda u tvom najdražem zanimanju ne nađeš mjesto za naukovanje. Tada je važno da si otvoren/a za neka druga rješenja.

Ako, i pored intenzivnog traženja, ne nađeš željeno mjesto za naukovanje, potrebno je situaciju precizno analizirati. Provjeri mogućnost jednog drugog srodnog izobrazba od zanimanje, međugodine, praktičnog rada, godine za učenje stranog jezika itd. Pravovremeno reagiraj, pronađi odgovarajuće informacije i potraži potrebnu pomoć. Svakako porazgovaraj s tvojim savjetnikom/savjetnicom za profesionalnu orijentaciju i planiraj tvoje dalje korake. Završetak jednog zanata ili srednje škole je bitna osnova za tvoju budućnost i otvara ti mnoge mogućnosti da se dalje usavršavaš.

SDBB | CSFO – 2011

---

³ u njemačkom govornom području Švicarske www.berufsberatung.ch >Berufswahl >Lehrstellensuche >Bewerbung
u francuskom govornom području Švicarske www.orientation.ch >formation >Toutes des places d'apprentissages >Lettre et CV
u talijanskom govornom području Švicarske orientamento.ch > scelta professionale > Borsa nazionale dei posti di tirocinio >Consigli per la ricerca

Od škole do zanimanja

Informacija za roditelje

Dragi roditeli

Vi imate kćer ili sina u 7., 8., 9., ili 10 razredu. Vaš sin ili Vaša kćer mora da se opredijeli za jedno zanimanje ili produžetak školovanja. To je bitan korak jer sa završenim obrazovanjem ili sa završetkom srednje škole mladi ljudi u Švajcarskoj imaju dobru osnovu za profesionalni razvoj.

Kako pomaže škola?

Škola priprema učenice i učenike u 8 i 9 razredu za odabiranje jednog zanimanja ili škole za produžetak školovanja. Pitajte nastavnika ili nastavnicu, na primer na roditeljskom sastanku, kako izgleda ova priprema.

Kako pomaže savjetovanište za profesionalnu orijentaciju¹?

Savjetovanište za profesionalnu orijentaciju nudi informacije o profesijama i mogućnostima za dalje školovanje. Uz to je moguće dogovoriti lični susret, đe bi se pojasnilo koji su tvoji interesi, sposobnosti i profesionalne mogućnosti. Ova ponuda je besplatna i povjerljiva za učenice i učenike.

Škola i savjetovanište za posao podpomažu mladiće i djevojke kod izbora profesije ili daljeg školovanja i ako je potrebno, kod traženja slobodnog mjesta za strukovnu naobrazbu. Odgovornost a sa tim i glavni posao ostaje kod porodice.

Šta moraju raditi sami omladinci/ omladinke?

Kako pritom možete vi pod pomoći vašu djecu?

Vaš sin ili vaša kćer znači moraju sami biti aktivni, poslije osnovne škole, dok on ili ona nađu mjesto za stručnu naobrazbu. Za mnoge to nije lako. Zato je bitno, da ih porodica podpomogne. Ako imate pitanja i neznate kako dalje, javite se na savjetovaništu za profesionalnu orijentaciju.

Izbor jedne profesije ili produžne škole je jedan proces. To znači: postaviti pitanja i na njima tražiti odgovore. To iziskuje vremena. Najbitnija pitanja i najbolji putevi da se na njima nađu odgovori biće opisani.

1

Svaki kanton ima najmanje jedno savjetovanište za posao.

Adrese možete dobiti u školi, u mjesnoj zajednici ili na internetu pod:

Njemački: www.adressen.sdbb.ch Francuski: www.adresses.csfo.ch Talijanski: www.indirizzi.csfo.ch

Savjetovanište za profesionalnu orijentaciju je poznatije pod specijalnim imenom ili skraćenicom:

U njemački govornom području Švajcarske	BIZ, Laufbahnzentrum
U francuski govornom području Švajcarske	OP, SOPFA, OFPC, COS, OROSP, CIO, OCOSP
U italijanski govornom području Švajcarske	orientamento, UOSP

A Sam sebe upoznati

Sledeća pitanja moraju vaša djeca sebi postaviti

- Šta mogu dobro u školu? Koje predmete volim?
- Šta sam naučio u slobodno vrijeme ili u porodici? (Na primjer da govorim različite jezike, da kuvam, idem u kupovinu, da saslušam kolege i kolegice ako imaju probleme, da pomognem kod praznika sportskih klubova, omladinskih grupa ili drugih udruženja.)
- Da li sam u sporednom poslu dokazao da sam tačan i pouzdan? (Na primjer: raznositi novine, čuvati djecu, kositi travu, pomagati u jednoj firmi 2 do 3 časa nedjeljno)
- U čemu je moja snaga? Koje su moje slabosti?

Vi kao roditelj možete da pružite pomoć na sledeći način

- Pomozite pri razmišljanju, koja radnja vašem sinu, vašoj kćeri odgovara i u čemu je njihova snaga.

B Upoznati profesije

Kroz informacije i „Schupperlehen“, vaša djeca upoznaju profesije

- Informisati se: čitati opis profesija, gledati filmove o profesijama, ići na informacionim skupovima i izložbama o profesijama i daljem školovanju, razjasniti pitanja kod savjetovaništa za profesionalnu orijentaciju.
- Ići na upoznavanje (mirisanje) posla u jednoj firmi (radionici).² U ovom upoznavanju posla u nekoj firmi može dosta da se nauči o dotičnoj profesiji (zanimanju). Upoznavanje posla traje normalno 2 do 3 dana. Firme često koriste ovo upoznavanje posla takođe i za selekciju. Oni žele da upoznaju mladiće i djevojke. Ko ostavi dobar utisak na upoznavanju posla, imaće više šansi da dobije mjesto za produžno školovanje u ovoj firmi.

Koje podrške možete vi kao roditelji ponuditi?

- Pratite po mogućnosti vaše sinove i kćeri na informativne skupove. Pomozite vašoj djeci da misle na termin održavanja tih događaja.
- Pratite vaše sinove i kćeri na savjetovaništa za profesionalnu orijentaciju. Informišite se vi sami o mogućnostima školovanja u Švajcarskoj.
- Pričajte sa vašim sinovima i kćerkama o iskustvima u „Schnupperlehen“

C Izbor profesije i škole

Kod izbora profesije vaša djeca moraju voditi računa o sledećem

- Izbor jedne profesije ili produžne škole zahtijeva vremena da se razmisli o tome i vremena da se preduzmu različite stvari.
- Kod izbora odgovarajuće profesije ili produžne škole je bitno, da imate jednu ili dvije alternative u rezervi.
- Razgovarati s učiteljima: Koji su moji nedostaci? Kako mogu da se pripremam u školi za obrazovanje posle 9-og ili 10-og razreda?“

Koju pomoć možete vi kao roditelji ponuditi?

- Pokažite interesovanje prilikom izbora ovog procesa.
- Razgovarate sa djecom o njihovom izboru profesije i koje alternative imaju za profesiju.

2

U njemački govornom području Švajcarske
U francuski govornom području Švajcarske
U italijanski govornom području Švajcarske

Schnupperlehre
stage d'information professionnelle; stage en entreprises
stages

D Traženje mjesta za strukovnu naobrazbu (obično jednu godinu prije završetka osnovne škole)
Kod traženja radnog mjesta za strukovnu naobrazbu vašem djetetu može biti od pomoći sledeći informacioni list:

- Traženje slobodnog mjesta za strukovnu naobrazbu: najbolji način za traženje?

Koju pomoć možete vi kao roditelji ponuditi?

- Pomozite vi vašoj kćerki ili vašem sinu na to da misli, da dovoljno rano počne da traži radno mjesto za strukovnu naobrazbu.
- Ohrabrite vi vašu kćerku ili vašeg sina da nastave sa traženjem i poslije negativnih odgovora.

Na sledećim primera možete saznati šta mogu otac i majka da urade

Da razgovaraju sa nastavnikom

Tanja je u 8 razred. Ona nikada ne govori kod kuće o izboru jednog zanata ili škole za dalje školovanje. „Šta nije u redu?“, pitaju je roditelji? Majka odlazi u školu kod nastavnika i pita njega da li se Tanja u školi interesuje za odabiranje jednog zanata ili škole.

Biti otvoren za različite mogućnosti

Dragan ide u 9 razred. Kao i dosta drugih mladića – i on želi da izuči za Informatičara. On konkuriše za zanatsko obrazovanje kod raznih firmi ali dobija sve negativne odgovore. Na roditeljskom sastanku saznaju roditelji da ima suviše malo mjesta za informatičare. Oni kažu Draganu da on ide u savjetovanište za profesionalnu orijentaciju i da se prijavi za jedno savjetovanje. Dragan se vraća kući sa jednom novom idejom: pošto je on dobar u matematici i interesuje se za tehniku, sada će on da traži mjesto na zanatu za polimehaničara. On je svjestan da i kod ovog zanimanja radi sa Kompjuterom. Ako bude želio, on može i poslije ove škole da se specijalizuje za informatičara.

Porodica ima očekivanja

„Kada Zlatko počinje da studira?“ Pitaju rođaci kod kuće u selu. „u Švajcarskoj je puno drugačije nego što vi mislite“ odgovaraju Zlatkovi roditelji. „Zlatko ima vješte ruke i voli da radi sa autima. On uči za automehaničara. Pošto je on veoma dobar u školi absolvirao i teško četvorogodišnje zanatsko obrazovanje. To je jedan lijep zanat, i taj posao njemu odgovara. Mi smo ponosni na našeg sina koji je tako puno postigao. Na kraju to nije jednostavno kada neko mora na stranom jeziku da pohađa školu.“ Kao automehaničar Zlatko može u čitavom svijetu da nađe posao!

Slabo poznavanje jezika

Jasna je jedna veoma inteligentna djevojka. Pošto je ona tek sa 15 godina došla u Švajcarsku, ipak ona ne zna još dovoljno jezik da bi mogla posjećivati neku zahtjevniju školu. Jasna i njeni roditelji saznaju, da ona može poslije obavezne škole da pohađa još jenu, produžnu, godinu u školi, kao pripremu za zanat, ili, jednogodišnje obrazovanje, kao uvod za upis na zanat, ili dvogodišnje školovanje za usavršavanje znanja za izbor jedne škole – zanata. Za Jasnu i njene roditelje je ovo potpuno strano. Oni moraju prvo da upoznaju ove mogućnosti preciznije. Jasna je još i razočarana. Ona je sanjala o gimnaziji.... Roditelji je tješe. «Vjerovatno ti je neophodno malo više vremena nego drugima. Kada nadoknadiš tvoje propuste, možeš da završiš jedan kompleksniji zanat, i možda možeš poslije da studiraš. Ti ćeš to postići.»

Zanat ili udaja?

Diana puni uskoro 16. Jedan mladić joj dolazi u posjetu. On pita njenog oca: „mogu li da oženim Dianu?“- Otac odgovara: „Naše porodice su u prijateljskim odnosima. Po našoj tradiciji bi brak između Diane i tebe dobro pristojao. Ali ti znaš da mi živimo u Švajcarskoj. Život se mijenja. Ovdje je veoma

važno, da i žene i muškarci završe neki zanat. Tako je neophodno da Diana prvo završi jedan zanat. Poslije može ona sama da odluči za koga će da se uda.“

Otac prati sina

Zoran ide u završni razred. Učenje u školi mu ne pada lako. On može da ide na upoznavanje posla u stolarskoj radionici. On zna da u stolarskoj radionici može da završi dvogodišnji zanat ako dobro savlada upoznavanje posla. Zbog toga je uzbuđen. Osjeća se i nesigurnim, jer ne zna dobro put do radionice a želi da stigne tamo u dogovoreno vrijeme. Otac ga hrabri: „Ti znaš dosta o ovom poslu. Treba da se potruđiš. Prvog dana ću te ja ispratiti do ispred radionice. Mi ćemo dovoljno rano krenuti od kuće. Ako imadnemo dovoljno vremena, napravićemo jedan mali krug. Kad je čovek uzbuđen, to je dobar lijek.“

Iskoristiti poznanstva

Ana je dobra učenica. Ona ima dobre ocjene iz francuskog, njemačkog i matematike. Pored toga ona može još i srpski – hrvatski da govori, čita i piše. Ona gleda različita zanimanja, ide na informativne organizacije i pohađa upoznavanje posla. Sada je jasno ona želi da pohađa trgovinsku školu. Ona konkuriše na dosta oglasa, ali dobija stalno negativne odgovore. Njen otac radi u jednoj građevinskoj firmi, i kaže svome šefu da njegova kćerka traži jedan zanat. «Pitaj kod nas u kancelariji. Oni uzimaju takđe na praktični dio školovanja, smatra šef. To ću i da uradim. Moja žena može takođe da pita u bolnici gdje radi. Imamo li mi možda i nekog komšiju koji može da nam pomože? kaže otac.

Nemoj se predavati

Opet je dobio Mehmet negativan odgovor na njegovu molbu za maloprodajnog specijalistu. On je već šiljao mnoge molbe ali jednostavno nigdje ne uspijeva. Sve češće zaboravi Mehmet da traži nova mjesta za strukovnu naobrazbu ili da šilje molbe. Na neki način ga je hrabrost napustila. Na večeri sa familjom roditelji mu kažu: „Lći ćemo u savjetovalište za profesionalnu orjentaciju. Tamo ćemo doznati šta možeš preduzeti i kakvu pomoć možeš dobiti. Nemoj se predavati. Ti možeš dosta postići. Mi te podpomažemo i pratimo.

Dragi roditelji, ako imate pitanja oko izbora zanimanja Vaše kćerke ili sina, nemojte da čekate. Pitajte nastavnika, nastavicu ili u savjetovalištu za profesionalnu orjentaciju.

Putevi do posla i obrazovanja u Švicarskoj

Informacije za odrasle osobe

Da li ste vaše osnovno školovanje i obrazovanje završili u inozemstvu i sada tražite posao u Švicarskoj? Ili, želite li se u Švicarskoj dalje obrazovati? Na ovom informativnom listu pronaći ćete nekoliko korisnih informacija koje bi vam trebale pomoći pri prvim koracima traženja posla ili mogućnostima daljnjeg obrazovanja.

„Parlez-vous français?“ „Sprechen Sie Deutsch?“ „Parla italiano?“

Neovisno o tome, da li tražite posao ili želite započeti neko od obrazovanja, jedan od najvažnijih preuvjeta je poznavanje lokalnih zvaničnih jezika dotične države¹.

U slučaju ako živite u njemačkom govornom području: započnite s književnim njemačkim (Hochdeutsch)! Na taj način imate dobru podlogu uz čiju pomoć kasnije možete dobro razumjeti - ili čak govoriti švicarski njemački.

Za neki od pomoćnih poslova je možda dovoljno da jedan od tih jezika razumijete i nešto malo govorite. Ali, sve više se i kod pomoćnih poslova očekuje, da osobe znaju nešto malo čitati i pisati. Za nešto bolje vrste posla morate posjedovati i puno bolje poznavanje jezika. Za daljnje obrazovanje ili studij, morate biti u stanju čitati i razumjeti komplicirane tekstove i sami ih pisati. Ovisno o vašem cilju, morate s poznavanjem jezika stići na jednu drugu jezičnu razinu. Zbog toga je važno da se informirate koji jezični tečajevi su potrebni za postizanje vašeg cilja.

Između ostalog: Jezik nije samo važan za posao i daljnje obrazovanje u Švicarskoj. Poznavanje drugih jezika je korisno i u drugim životnim situacijama: za razgovor sa susjedima, pri kupovini, za razgovor s nastavnikom ili liječnicom vaše djece, za ispunjavanje obrazaca (formulara), za kontakt s uredima i državnim organima itd. I ako bi nekada nakon nekoliko godina tražili ili (morali tražiti) posao, već ste unaprijed napravili jedan važan korak!

Pregled ponude jezičnih tečajeva pronaći ćete u internetu.² Dalje informacije o jezičnim tečajevima dobiti ćete takođe u vašem Savjetovalištu za profesionalnu orijentaciju. Informacije o Savjetovalištu pogledaj na zadnjoj strani ovog lista.

Savjeti za traženje radnog mjesta

Za traženje posla bitnu ulogu igraju pored Vašg znanja jezika, Vaša školska sprema, Vaše radno iskustvo i još dozvola boravka koju imate. Zavisno od privredne situacije, može da bude veoma teško naći posao u Švicarskoj, pogotovo onda ako ovdje niste nikada prije toga radili. Iskoristite zbog toga svaku priliku uz čiju pomoć bi stekli praksu u Švicarskoj: npr. u obliku praktičnog rada ili uz pomoć posla za koji ste jako dobro obrazovani. Na taj način možda možete kasnije dobiti bolji posao u dotičnoj firmi, ili ćete uz pomoć praktičnog rada dobiti dobru radnu karakteristiku s kojom ćete kasnije pri traženju posla imati bolje mogućnosti! Također i volonterski rad (rad na dobrovoljnoj bazi) može biti dobra prilika za sakupljanje iskustva i upoznavanje osoba koje vam, pri traženju posla, možda mogu dalje pomoći.

Pričajte s vašom rodbinom, prijateljima i poznanicima i recite im da tražite posao. Možda se u njihovoj firmi iznenada ponudi jedno slobodno mjesto? Ili možda prijatelji poznaju nekoga tko zna za jedno slobodno mjesto? Radno mjesto može se naći preko oglasa u novinama, na internetu ili preko direktnog

¹ Švicarska ima četiri zvanična govorna jezika: njemački, francuski, talijanski i retoromanski (Rumantsch grischun)

² Tečajevi jezika na internetu: Deutsch www.berufsberatung.ch/weiterbildung
Français www.orientation.ch/perfectionnement
Italiano www.orientamento.ch/perfezionamento

kontakta sa jednom firmom. Pri tom je moguće biti podpomognut od regionalnog ureda za nezaposlene kod traženja radnog mjesta.³

Priznavanje diploma stečenih u inozemstvu

Da li ste u vašoj domovini završili obrazovanje s diplomom (diplomirali), svjedodžbom ili potvrdom? Dajte tu diplomu na priznavanje. Na taj način ćete saznati koliko ona „vrijedi“ u Švicarskoj. Ako se radi o diplomi jednog reglementiranog zanata, da bi u njemu prakticirali potrebno je priznavanje ekvivalentnosti. Kod nereglementiranih zanata, odgovorni nacionalni ured savjetuje priznavanje nivoa škole, pošto Vam nije potrebno priznavanje diplome stečene u inostranstvu da bi ste mogli raditi u Švicarskoj. Neovisno je samo od tržišta rada i samim tim od poslodavaca da li će jedan kandidat sa ili bez odgovarajuće školske spremne biti razmatran. Kod potvrde nivoa škole radi se o potvrdi koju izdaje BBT (Savezna kancelarija za stručno obrazovanje i tehnologiju) koja informiše škole, buduće poslodavce kao i vlasti o klasifikaciji Vaše diplome stečene u inostranstvu ili potvrde u švicarskom obrazovnom sistemu.

Čak i onda ako je diploma istovjetna sa švicarskom diplomom, to nije garancija za dobijanje radnog mjesta u vašem zanimanju ako ne posjedujete radno iskustvo u Švicarskoj.

Ali to je važan dio na tom putu. Možda se na osnovu vaše diplome možete ovdje dalje obrazovati i na taj način doći do švicarske diplome.

Obratite se Saveznom uredu za kontakte.⁴ Tu ćete saznati što morate poduzeti.

Putevi ka zanimanjima i studiju u Švicarskoj

Put ka određenom zanimanju može u Švicarskoj u potpunosti drugačije izgledati nego u vašoj državi iz koje dolazite. Ovdje se za samo mali broj zanimanja mora završiti srednja škola i kasnije fakultet. Najveći broj mladih u Švicarskoj izučava svoje zanimanje nakon završenog osnovnog obrazovanja u obliku "strukovnog zanimanja". To obrazovanje traje 3-4 godine. Obrazovanje je praktično i teoretsko (istovremeno se ide u školu). U Švicarskoj postoji oko 250 zanimanja koja se mogu završiti poslije osnovne škole. Informirajte se koji putevi obrazovanja vode u Švicarskoj ka vašem zanimanju. Na taj način ćete saznati koje mogućnosti daljnjeg usavršavanja vam stoje na raspolaganju, i na kojem području možete tražiti posao.

Brošura „Što poslije osnovne škole?“ nudi dobar pregled obrazovnog sustava u Švicarskoj. Ona je prevedena na nekoliko jezika i možete ju posuditi u Savjetovalištu za profesionalnu orijentaciju.

Strukovna diploma za odrasle

Za odrasle postoji nekoliko mogućnosti, kako doći do strukovne diplome. Informirajte se kod Savjetovališta za profesionalnu orijentaciju.

---

³ u njemačkom govornom području Švicarske: Regionales Arbeitsvermittlungszentrum (RAV);
www.treffpunkt-arbeit.ch
u francuskom govornom području Švicarske: Office régional de placement (ORP);
www.espace-emploi.ch
u talijanskom govornom području Švicarske: Ufficio regionale di collocamento (URC);
www.area-lavoro.ch

⁴ www.sbf.admin.ch >Deutsch >Anerkennung ausländischer Diplome
>Français >Reconnaissance de diplômes étrangers
>Italiano >Riconoscimento dei diplomi esteri
>English >Recognition of foreign qualifications

Financiranje studija ili drugih vrsta daljnjeg obrazovanja

U slučaju ako ste zainteresirani za daljnje obrazovanje ili studij, pozabavite se također i pitanjima njihovog financiranja! Najveći broj studenata u Švicarskoj potpomažu njihovi roditelji, ili oni rade uz daljnje obrazovanje i na taj način sami financiraju svoje daljnje obrazovanje ili studij.

Samo pod određenim preduvjetima je moguće dobiti stipendiju.⁵

Različite ponude Savjetovališta za profesionalnu orijentaciju⁶

Ako se želite informirati o putevima obrazovanja ili se bavite temeljnim razmišljanjima o vašoj strukovnoj budućnosti u Švicarskoj, obratite se Savjetovalištu za profesionalnu orijentaciju. U Savjetovalištu ćete pronaći informacije o svim vrstama obrazovanja i strukovnih zanimanja. Savjetovališta za profesionalnu orijentaciju imaju infoteku. Infoteka radi kao biblioteka (knjižnica): Tamo možete otići za vrijeme radnog vremena bez najave i možete se informirati o raznoj vrsti zanimanja i posuditi informativni materijal. U "Infoteci" stoji na raspolaganju razni drugi informativni materijal o najrazličitijim temama, tako npr. adrese Savjetovališta u vašoj regiji. Taj materijal je na lokalnim jezicima. Samo jedan mali dio materijala je preveden na druge strane jezike!

U slučaju ako se u infoteci ne možete sami snaći, prijavite se za jedan osobni savjet. Na taj način možete sa stručnom osobom porazgovarati o vašoj strukovnoj situaciji (prijava direktno u infoteci ili telefonska najava). Taj razgovor se vodi na lokalnom jeziku (za pnuđu na drugim jezicima upitati). Savjetovališta za profesionalnu orijentaciju ne posreduju pri traženju posla. U Savjetovalištu možete sa stručnom osobom porazgovarati o vašim strukovnim mogućnostima, porazgovarati o novim mogućnostima. Vi zajednički možete planirati vaš put ka odgovarajućem radnom mjestu ili obrazovanju.

Put ka poslu i obrazovanju u Švicarskoj zahtjeva od vas puno strpljenja i izdržljivosti !

Ovim putem želimo Vam sve najbolje i puno uspjeha.

SDBB | CSFO – 2011

⁵ Informacije za stipendije u Savjetovalištu za profesionalnu orijentaciju ili na internetu:

za njemačko govorno područje Švicarske	berufsberatung.ch >Laufbahn >Tipps für die Laufbahnplanung >Finanzierung der Weiterbildung
za francusko govorno područje Švicarske	orientation.ch >Formation >Financer sa formation
za talijansko govorno područje Švicarske	orientamento.ch >Formazioni >Finanzare la propria formazione

⁶ Svaki kanton ima najmanje jedno savjetovalište za posao. Adrese možete dobiti u školi, u mjesnoj zajednici ili na internetu pod:

Deutsch: www.adressen.sdbb.ch   Français: www.adresses.csfo.ch   Italiano: www.indirizzi.csfo.ch

Savjetovališta za profesionalnu orijentaciju je poznatije pod specijalnim imenom ili skraćenicom:

u njemačkom govornom području Švicarske	BIZ, Laufbahnzentrum
u francuskom govornom području Švicarske	OP, SOPFA, OFPC, COS, OROSP, CIO, OCOSP
u talijanskom govornom području Švicarske	orientamento, UOSP